

ременните цигани няма строго ромски измерения и същност. В него функционира една нарастваща сплав от "циганско" и "нециганско" и в зависимост от това кой от тези пластове преобладава езиково-културният портрет на циганите се менни рязко. Наистина, от познатите ми изследвания в това отношение нямам достатъчно основания да правя крайни изводи и обобщения. Информиран съм обаче за някои факти, които потвърждават застъпената тук теза. Така например, на международния конгрес, организиран от "Романи юнион" и състоял се през 1990 г. във Варшава, представителите на циганите от различните европейски страни доста трудно намирали разбиране помежду си на ромски език.

Между впрочем, този и подобни на него факти са относително лесно обясними. Ако се изключи бившият СССР; в никоя друга страна доскоро не е имало и не се е практикувал писмен цигански език, който съхранява неговото изконно богатство и да го транслира от поколение в поколение. Както пише К. Костов, "Езикът на циганите е жив, говорим, но безписмен език в почти всички страни, където живеят цигани. Само в Съветския съюз циганският език има своя азбука, която е съставена въз основа на руската още през 1926 година от съветския професор **Сергиевски**. Там са издавани и се издават книги, вестници и списания на циганите."⁹

В разрез с К. Костов, сред най-възрастните цигани у нас се пази спомен, който ако се потвърди, може да внесе значима корекция в това отношение. Става дума за това, че сред някои ромски среди има място **версията**, че първият опит за въвеждане на писмен цигански език е направен у нас, в България, още през 1912 година. Според тази версия тогава е издадено на българо-цигански език Евангелието. Това било направено от Британското библейско дружество, а самият превод бил осъществен на ломско-циганския говор, но в латински алфавит. Според носителите на спомена за това Евангелие, авторът на превода не е известен, но самото "циганско" Евангелие се използвало в Ломско, а имало данни, че то се радвало на известна популярност и сред циганите в Котленско. Според цигани общественици с издаването на то-

⁹ Пак там, с. 348-349.